

Művészeti albumok – Fotóalbumok – Kiállítási katalógusok Kunstbücher – Fotobücher – Ausstellungskataloge

Koudelka, Josef: Ikonar : Archival Constellations. Leipzig : Spector Books, 264 p.

[Tervezte: Fabian Bremer, Pascal Storz]

Az Ikonar az a becenév, amelyet Josef Koudelka egy roma csoporttól kapott. Mivel a roma közösségekről készült híres fotóit vallási ikonokként használták fel istentiszteleti helyükön, "ikonárnak", ikonkészítőnek látták. De Koudelka nemcsak világszerte elismert "fényképkészítő", hanem termékeny "képgyűjtő" is. ICONAR. Az Archival Constellations különféle anyagokat tesz elérhetővé 1960 és 2012 között, ezek egy részét még nem publikálták. Az archívumában található több mint 30 000 35 mm-es fényképes névjegylapból választották ki őket. A Lausanne-i Photo Elysée azonos című kiállítása alkalmából Koudelka fotóművészetének fontos sorozatai láthatók hét tematikus konstellációval együtt, amelyek archívumának logikájából származnak. A tárlat újfajta szemléltetést tesz lehetővé Koudelka munkáiban, betekintést nyújt azok létrehozási és fejlesztési folyamataiba.

A zsúri indokai

Josef Koudelka 1965 óta több mint 50 fotókönyvet adott ki. A legutóbbi kiállítási katalógusban a szerkesztők két szintet fonnak össze: Koudelka munkásságát és életrajzi témáit. 30 000 névjegylapból álló koncentrált választékban azonosítják a fotós többszörös kilétét. Hét fejezet, az úgynevezett „Constellation”, a képek gyűjtésére, könyvek készítésére vagy a képek archiválására szolgál. A korábban postai bélyeg méretű egyedi képeket matt natúr papírra és fekete háttérre nagyították. A munkamódszerekkel kapcsolatos következtetések a jelölésekből és a kézzel írt feljegyzésekből vonhatók le. A könyvtervezők egy nagyon fekete, széles, groteszk betűtípust használtak. Az erős fekete-fehér kontraszt, valamint a papírfehér és az írássorok aránya a fotópapír kartondobozainak tipográfiájára emlékeztet. Az explicit show-érték öt fejezetben jelenik meg – „Portfólió” néven. Ha ismét matt papírra váltunk, akkor különösen sűrű felülettel ragyogó nyomtatást biztosítunk – a reprodukciók a faxok minőségét érik el. A fényképek bőséges fehér tér keretein belül bontakoznak ki – színházi fotózás, romák élete Csehszlovákiában vagy az 1968-as prágai szovjet invázió. Josef Koudelka munkáinak motívumai az ő személyiségét tükrözik. Ez a könyv ezt láthatóvá teszi: a fotós a hálósákban, saját stúdiójában, a Magnum ügynökség irodájában, a szalmában, szabadföldön.

Lygia Pape : The Skin of ALL. Hrsg. Susanne Gaensheimer, Isabella Malz. Berlin : Hatje Cantz Verl., 2022. 446 p.

[Tervezte: Fabian Bremer, Pascal Storz]

Lygia Pape a brazil modern művészet egyik központi főszereplője volt. A művész első nagy németországi önálló kiállítása alkalmából készült terjedelmes kiadvány Pape szokatlan alkotóerejét a maga teljességében, valamint a művész archívumából először megjelent dokumentumok felhasználásával mutatja be. Pape munkássága öt évtizedet ölel fel két elnyomó diktatúra (1937-1945 és 1964-1985) és egy gyümölcsöző kulturális és gazdasági ébredés időszaka között Brazíliában. Ebben az időben Pape sajátos művészi felfogását fejlesztette ki, amely magában foglalja az absztrakt-konkrét formanyelvet, például a tér kísérleti felfedezését vagy a finom ellenállás költői megnyilvánulásait. Az etikai és társadalompolitikai kérdések mellett a kísérleti és minden érzékszervi tapasztalatszerzés is gyümölcsözővé tette műveit, és a fizikailag integrált nézőket nyilvánította műveinek tényleges tervezőivé.

A zsűri indokai

Lygia Pape kiállításának katalógusa a brazil művészeti modernizmus fejlődésében betöltött szerepét dokumentálja. A váltakozó fejezetek, mint az „Esszék”, „Művek” és „Archívum”, kiterjedt korpusz jön létre, majd a végén egy fotósorozat térbeli benyomásokat ad a kiállítóterekben tartott előadásról. Papét sokkal több foglalkoztatta, mint az európai avantgárd saját változata, amint azt például a „Livro da criação” című mű is mutatja. A „teremtés könyve” játékosan költői megközelítésével túlmutat a puszta geometriai absztrakción. A „Manifesto Neoconcreto”, amelyet 1959-ben írt alá, pusztán formális és racionális módszereket bírág. Finom kék, piros és sárga vonalak vehetők észre a katalógus háromoldalas szegélyén. Amikor kinyitja, egy egész színterület látható. Ennek van funkciója - ezek a lapok jelzik a fejezetváltásokat -, de mindenekelőtt vidám, napos hangulatot varázsol. A cím motívuma azt mutatja be, hogyan bővült a művész repertoárja a katonai diktatúra évtizedei során, és hogyan avatkozott be a társadalmi térbe.

Shell Reader. Hrsg. Nina Canell, Giulia Rispoli, Sally O'Reilly, BOM DIA BOA TARDE BOA NOITE, Berlinische Galerie. Berlin : BOM DIA BOA TARDE BOA NOITE, 2022. 368 p.

[Tervezte: Robin Watkins]

Nina Canell művészi gyakorlata nem a kész műalkotás körül forog; ehelyett a folyamatot helyezi előtérbe. Ez a művészkönyv/katalógus egy élményszerű installáción alapul, amely a kalcit anyagi életerejét veszi figyelembe. Szó szerint a saját súlyunk alatt omladozva több tonnányi kagyló szólal meg a földről, és olyan érzést kelt, mintha a galéria padlóján sétálnánk. A tengeri puhatestűekből származó zúzott kalcit azonban a beton elengedhetetlen összetevője, épített környezetünk egyik fő alkotóeleme. Az Muscle Memory, Nina Canell szobrában az építőipart tápláló bioásványi formák a kiállítás során fokozatosan lebomlanak. Az anyagi stressz átadja a helyét egy hangzatos, állandó szobornak, amely arra hív minket, hogy fontolóra vegyük a megtört testek felfoghatatlan számát, amelyek feltartanak bennünket.

A zsúri indokai

Több tonna kagylódarab borítja a padlót négy fal között. Bárki, aki belép Nina Canell svéd szobrász installációjába, minden lépésnél roppanó hangot észlel. Sok lépés rohanó hangot kelt. A „Shell Reader” kiegészíti ezt az érzést. A nehéz papír erőteljes könyvtömböt képez. Azonban – és ez olyan ritka, mint egy gyöngyszem – a háromoldalas, széles könyvkivágáson rengeteg súlyos karcolás látható. A lapok szélei marottak, a belső borítóban gyöngyház csillámlik. A durvaság és fényesség ezen allegorikus jellemzői beborítják a tartalmat. A puha tengeri élőlények kemény védőhéját mutatja be közelről. Úgy nézed a mintegy 300 egész oldalas táltöredéket, mintha portrék lennének. Tulajdonképpen csonthéjas puhatestűek, egykori egyedek, akiknek saját építésű, kinőtt lakóházaiban úgy lehet gyönyörködni, mint egy ősi leletben. A művészeti galériában található hatalmas mennyiségű kagylóhéj azt a még nagyobb mennyiséget képviseli, amelyet a tengerből kotornak ki, őrölnek fel és mészutánatként a betoniparba küldenek. A rómaiak már 2000 évvel ezelőtt betonba öntöttek monumentális épületeket. Ennek az anyagnak absztrakt természete előrevetíti a modern műanyagok természetfeletti természetét.

Hegemann, Dimitri - Hockenos, Paul - Baer, Regina: Tresor: True Stories. Berlin : Tresor Records, 2022. 352 p.

[Tervezte: Vanja Golubovic, Matthieu Huegi, Thibaud Tissot]

A Tresor: True Stories a Tresor legendás történetét meséli el. Több mint 400 soha nem látott fotó, szórólap, fax és egyéb műtárgy illusztrálja azt a történetet, amely egyszerre gyűjti össze Berlin modern történelmének legfontosabb társadalmi és zenei fejleményeit. Több mint 40 főszereplő, köztük Dimitri Hegemann, Paul Hockenos és Regina Baer, első kézből számol be a technót a világra hozó "Big Bang" emlékeiről. A könyv a Tresor történetén keresztül követi nyomon az 1980-as évek Nyugat-Berlinjének mámorító napjait és azt az új energiát, amely az újraegyesült Németország társadalmi valóságában kezdődött. Egyedülálló és nélkülözhetetlen nyomtatott emlékmű az elektronikus zenét örökre megváltoztató intézményhez és a létezését lehetővé tévő városhoz.

A zsúri indokai

1991-ben megnyílt egy táncklub Kelet-Berlinben - a Roaring Twenties egyik áruházának trezorjában. Ez a pince most a techno zene magjaként szolgál az underground számára. A fotóalbum első oldalán egy fél smiley oldalra fordul üdvözlésképpen. Fotók özöne következik. A plakátok hirdetik: „hallucináló támogató program”. A motívumok a kétoldalas lapok közepén haladnak át, majd valahol a többi lap között kikerülnek. A pörgős felek pillanatképeit egy 10-20-as rácsban reprodukálja - rendkívül alacsony sebesség nagy sebességű környezetben. A hatalmas rácsponatok a dobgépek staccatóját viszik át a felületre: egy nyomdai titkosítót a technikai zene számára. A pontok elmosás a kontúrokat és kiegyenlítik azokat. A felbontás színes zajokká tömörül, a fények villognak. A képen látható eszeveszett zene egy pillanatra megáll. A basszus elveszik a sötétben. A köldökpiercing csillagként csillog az erős megvilágításban, minden félárnyék nélkül. A tipográfia negatív vezetéssel irányítja az írás sorait. A keresztolvasás technikája új dimenzióba lép, mert a betűk olyan közel állnak egymáshoz, hogy a legkülönbébb történetek áradnak feléd - a szemed függőlegesen esik át a típusok nyüzsgésén. A fekete borító olyan, mint egy viaszos védőbőr. Ott az ujjak egy graffiti stílusú szimbólumot éreznek. Egyesek számára vészjósló, mások számára intergalaktikusan érthető jel: a Tresor pecsétje.

Zielony, Tobias: Wolfen. Leipzig : Spector Books, 2023. 212 p.

[Tervezte: Lyosha Kritsouk]

Az első többretegű színes filmet az Agfa Filmfabrik Wolfenben fejlesztették ki 1936-ban, mint ORWO Filmfabrik (Original WOlfen), ez volt az NDK legfontosabb színes filmgyártója. Ma már csak a Filmotec kis cég áll a helyén. Ott egy speciális, hosszú élettartamú archív film készül, amelyre QR-kódok formájában digitális információkat rögzítenek. A Wolfen fotókönyv lényege, hogy megörökítsen egy elmondhatatlan történetet: a sötétség és a hideg történetét. A sötétség volt az analóg film korában a fotográfiai munka alapfeltétele. Tobias Zielony munkáiban a sötétség fogalmával életrajzi, fizikai és történelmi szinten foglalkozik.

A zsűri indokai

Az összes NDK filmanyag Wolfenben készült. Főleg nők dolgoztak ott, de rabok is. A fényérzékenységhez sötétségre volt szükség. A munka láthatatlan volt. A Wolfen egyben Tobias Zielony multimédiás installációja is. Az expozíció és a sötétedés közötti dialektikus kapcsolattal foglalkozik ezen a kísérteties helyen. A fotokémia őanyagáról van szó, amely képeket szül, és amelyben az információ állítólag 1000 évig megmarad. De a körülmények feledésbe merültek: a szarvasmarhákból nyert zselatin a fotórétegnek, az ezüstoffeldolgozás szennyvize, a füst, a szag. A Wolfen pedig egy újságírói projekt, amely az időszaki kiállítást könyvként rögzíti. Fényképek nőkről furcsa táncpózban, felvillanva a sötétben. Ezután a munkások visszaállítják a mozgássorozatot. Rövid idézeteit a könyv másik oldalára írják, vékony papírra, olyan vékonyra, hogy a nyomtató tinta fátyolként átsüt a papíron. Egy rendkívül finom technikai rács hozza létre ezt a baljós fátyoleffektust. A kép más oldalain a durva szemcsés szürkeség képzajként jelenik meg, mint az űrből érkező kódolt jelek. Ezek nagy sűrűségű QR-kódok. A digitális forráskód analóg képei biztosítják azok visszafejtését. Különböző, többretegű állapotaik átrendeződése biztosítja az információ fennmaradását. Vizuális pasztörözés – mielőtt az idő fátyla bevonna mindent.